הַשּׁוֹכֵר. עוֹבֵד כּוֹכָבִים שֶׁשָּׂכַר אֶת יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת עִמּוֹ מְלָאכָה בְּיֵין נֶסֶךְ, לַהֲרִיקוֹ מִכְּלִי אֶל כְּלִי אוֹ לְהַעֲבִיר חָבִיּוֹת מִמָּקוֹם לְמָקוֹם. וּבְיֵין נֶסֶךְ מִמָּשׁ קָאָמַר, שֶׁנִּתְנַסֵּךְ לַעֲבוֹדָה זָרָה, וּסְתָם יֵינָן מִיבַּעְיָא לָן בְּגִמְרָא (ג): שֶׁכָּרוֹ לַעֲשׂוֹת עִמּוֹ מְלָאכָה אַחֶרֶת. כָּל שֶׁכָּרוֹ מוּתָּר, דְּאַף עַל גַּבֵּי דְּאִגְרָא דְּיַהִיב לֵיהּ מִשּׁוּם עִמּוֹ מְלָאכָה הִיא. וּבְגִמְרָא (ג) מְקַדֵּשׁ לָהּ שָׁפִיר: **גמ'** מִקּוּדֶּשֶׁת. מַלְמָא מִיסּוּרֵי הֲנָאָה דְּמִיהֶן מוּתָּרִין, וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁכַר פְּעוּלָּתוֹ: **אֶלָּא הוֹאִיל וְתוֹפֵס אֶת דָּמָיו כַּעֲבוֹדָה זָרָה.** לְכִינּוּן דִּנְתַנַּסֵּךְ לַעֲבוֹדָה זָרָה הֲרֵי הוּא כַּעֲבוֹדָה זָרָה וְאֵינוֹ מִתְבַּטֵּל בְּמִיעוּט, כְּדַאֲמַרְנָן לְעֵיל (דף ד:) כֹּל שֶׁאֵינוֹ מְהַנֶּה הֵימֶנּוּ הֲרֵי הוּא כְּמוֹהוּ; וְכִי הֵיכִי דְּדָמָיו אֲסוּרִין, שֶׁכָּר פְּעוּלָּתוֹ נַמִּי אָסוּר: לְקוּט לִי בּוֹ. לְשׁוֹן מֶכֶר הוּא, דְּמַשְׁמַע לְקוֹט לִי שְׁוִיוּ יָרָק: שָׁכְרוֹ אָסוּר. לְשַׁלְּמוֹ לִי בְּמָה זְמַן הַבִּיעוּר, אֶלָּא מִתְבַּעֵר בְּשְׁבִיעִית: לְקוּט לִי יָרָק. לְשׁוֹן שְׁכִירוּת הוּא וְלֹא לְשׁוֹן מֶכֶר, וְאֵין לוֹ דָּמִים שֶׁיִּקָּפְסוּ בְּקְדוּשַּׁת שְׁבִיעִית: צַד הֵיתֵר. מַתְּנַת חִנָּם: כְּדִתְנַן. גַּבֵּי מַעֲשֵׂר שֵׁנִי: לְחֻלִּין שֶׁקְּנָסוּ חֲכָמִים בְּחַמָּרִין וּבְיֵין נֶסֶךְ. יֵין נֶסֶךְ הָא דַּאֲמָרָן, חַמָּרִין מַאי הִיא. דְּתַנְיָא, הַחַמָּרִין שֶׁהָיוּ עוֹשִׂין מְלָאכָה בְּפֵרוֹת שְׁבִיעִית, שְׁכָרָן שְׁבִיעִית. מַאי שְׁכָרָן שְׁבִיעִית, אִילֵימָא דְּיָהֲבִינַן לְהוּ שָׂכָר מִפֵּרוֹת שְׁבִיעִית, נִמְצָא זֶה פּוֹרֵעַ חוֹבוֹ מִפֵּרוֹת שְׁבִיעִית, וְהַתּוֹרָה אָמְרָה אֵ) לְאָכְלָהּ' בֵּ) וְלֹא לִסְחוֹרָה. וְאֶלָּא דְּקָדוֹשׁ שֶׁכָּרָן בִּקְדוּשַּׁת שְׁבִיעִית, וּמִי קָדוֹשׁ, וְהָתַנְיָא גֵ, הָאוֹמֵר לְפוֹעֵל הִילֵךְ דִּינָר זֶה, לְקוֹט לִי בּוֹ יָרָק הַיּוֹם, שָׁכְרוֹ אָסוּר; לְקוֹט לִי יָרָק הַיּוֹם, שָׁכְרוֹ מוּתָּר, אָמַר רַבִּי אַבָּהוּ אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, דְּקָנָם הוּא לְחֻלִּין דְּתַנְיָא, הַחַמָּרִין שֶׁהָיוּ עוֹשִׂין מְלָאכָה בְּפֵרוֹת שְׁבִיעִית, שְׁכָרָן שְׁבִיעִית. מַאי שְׁכָרָן שְׁבִיעִית, אִילֵימָא דְּיָהֲבִינַן לְהוּ שָׂכָר מִפֵּרוֹת שְׁבִיעִית, נִמְצָא זֶה פּוֹרֵעַ חוֹבוֹ מִפֵּרוֹת שְׁבִיעִית, וְהַתּוֹרָה אָמְרָה אֵ) לְאָכְלָהּ' בֵּ) וְלֹא לִסְחוֹרָה. וְאֶלָּא דְּקָדוֹשׁ שֶׁכָּרָן בִּקְדוּשַּׁת שְׁבִיעִית, וּמִי קָדוֹשׁ, וְהָתַנְיָא גֵ, הָאוֹמֵר לְפוֹעֵל הִילֵךְ דִּינָר זֶה, לְקוֹט לִי בּוֹ יָרָק הַיּוֹם, שָׁכְרוֹ אָסוּר; לְקוֹט לִי יָרָק הַיּוֹם, שָׁכְרוֹ מוּתָּר. אָמַר אַבָּיֵי, לְעוֹלָם הֲיָהֲבִינַן לֵיהּ שָׂכָר מִפֵּרוֹת שְׁבִיעִית, וּדְקָא קַשְׁיָא לָךְ דְּלְאָכְלָהּ' וְלֹא לִסְחוֹרָה, דְּיָהֲבִיהּ נִיהֲלֵיהּ בְּצַד הֵיתֵר, כְּדִתְנַן, דֵ) לֹא יֹאמַר אָדָם לַחֲבֵרוֹ הַעֲלֵה

הַשּׁוֹכֵר אֵת הַפּוֹעֵל לַעֲשׂוֹת עִמּוֹ בְּיֵין נֶסֶךְ, שָׁכְרוֹ אָסוּר; שָׁכְרוֹ לַעֲשׂוֹת עִמּוֹ מְלָאכָה אַחֶרֶת, אַף עַל פִּי שֶׁאָמַר לוֹ הַעֲבֵר לִי חָבִית שֶׁל יֵין נֶסֶךְ מִמָּקוֹם לְמָקוֹם, שָׁכְרוֹ מוּתָּר. בהַשּׁוֹכֵר אֶת הַחֲמוֹר לְהָבִיא עָלָיו יֵין נֶסֶךְ, שָׁכְרָהּ אָסוּר; גשָׁכְרָהּ לֵישֵׁב עָלֶיהָ, אַף עַל פִּי שֶׁהֲנִיחַ עוֹבֵד כּוֹכָבִים לְגִינוֹ עָלֶיהָ שָׁכְרָהּ מוּתָּר: **גמ'** מַאי טַעְמָא שָׁכְרוֹ אָסוּר, אֵילֵימָא הוֹאִיל וְיֵין נֶסֶךְ אָסוּר בְּהֲנָאָה שָׁכְרוֹ נַמִּי אָסוּר, דֵּהֲרֵי עָרְלָה וְוכִלְאֵי הַכֶּרֶם דַּאֲסוּרִין בְּהֲנָאָה, וּתְנַן זִ) מְכָרָן וְקִידֵּשׁ בְּדָמֵיהֶן מִקּוּדֶּשֶׁת, אֶלָּא הוֹאִיל וְתוֹפֵס אֶת דָּמָיו כַּעֲבוֹדָה זָרָה, וְהֲרֵי שְׁבִיעִית דְּתוֹפֶסֶת אֶת דָּמֶיהָ, וּתְנַן חִ) הָאוֹמֵר הוּא וְלֹא לְשׁוֹן מֶכֶר, וְאֵין לוֹ דָּמִים שֶׁיִּקָּפְסוּ בְּקְדוּשַּׁת שְׁבִיעִית: צַד הֵיתֵר. מַתְּנַת חִנָּם: כְּדִתְנַן. גַּבֵּי מַעֲשֵׂר שֵׁנִי:

מסורת הש"ס עם הוספות

א) קדושין טו: לעיל נד: [בדברים מז:]. **ב)** שביעית פ"ח מ"ד [ע"פ הסכמת מהופכוסן]. **ג)** [בכורות יב:]. **ד)** מעשר שני פ"ג מ"ח, **ה)** תוס' נדרים מז. ד"ה אמר הביאו כן מפסחים כא:. **ו)** ב"מ י ע"א.

הגהות הב"ח

(א) גמ' והתניא האומר לפועל הילך דינר זה ולקוט לי ירק בו היום שכרו אסור לקוט לי ירק היום שכרו מותר אמר אביי כו' וגמרא. נ"ב רש"י ד"ה הוכר וכו' וגמרא. נ"ב דף סה זה ע"ב: **(ב)** ד"ה שכרו וכו' וגמרא מפרש. נ"ב דף סה סוף ע"ב: **(ד)** תוס' ד"ה מ"ט שכרו וכו' דמשמע לגמרי ולא בענין דבהנה בקדושת שביעית וכו' בשביעית גופיה לא היה לנו לחלק: **(ה)** ד"ה והתנן וכו' אסור מדרבנן אלמא לאיסוי אחרינא שרו אומן מעות וה"ע גבי שביעית המעות וכו' פרק רבי ישמעאל א"כ מאי קא פריך לישני הא דקתמר. נ"ב פי' האי שכרו אסור דשביעית אינו אלא לומר דאסור לו להחזיק בשכרו כשיגיע זמן הביעור אלא צריך לאכלו קודם זמן הביעור דהייינו קודם שיכלה לחיה מן השדה אומו המין שהגיע לו השכר ממנו וכשיגיע זמן הביעור חייב לבערו מן הבית והוא שיוציאו מביתו להפקירו לכל ולכך הפקר מועד לאכול וחכו ביעור פירות שביעית שאמרו חכמים בכל מקום והייינו דכתבו תוס' דגבי שביעית המעות אינם אסורים לאחרים לומר אין דין איסור שביעית לאחר שהגיע זמן הביעור לאסרו לגמרי אף לאחרים ולהטעינן שרפה או פירוד חורה לרוח כדעת המרמ"ם בפ"ז מהל' שמיטה דבכר הביאו הראב"ד אלא מותרין לאחרים אלא לו אסורין לאחזיק בהן והוא דחייב לכלותן מן הבית ולהפקירן והוא דעת התוס' וכ"כ הרמב"ן בסדר בהר וכן הפך בסמג בעשה קמ"ז ומ"ש התוס' כדאמר לעיל פרק רבי ישמעאל הייינו לפי פירושם בהא דליתני להא [והשאר חסר]: **(ו)** ד"ה כדמיין וכו' שוה פרוטה בשלא כדרך הנאתן. נ"ב לשון תוספות בקידושין דף י"ו ע"ב דמייני דליכא ש"פ אלא כדרך הנאתן א"נ ד"ל דליכא ש"פ אף שלא כדרך הנאתן מ"מ כיון שהאשה סבורה שיש לה ליהנות דרך הנאתן ואינו כן לא סמכה דעתה והוי מקח טעות: **(ז)** **בא"ד** אסור לקדש בו אשה דהוי חשובה כמו מכירה דיש בו: **(ח)** ד"ה נמצא וכו' רישא אסרה לוקח וכו' ופי' למכור כשוק והדר:

תורה אור השלם

א) וְהָיְתָה שַׁבַּת הָאָרֶץ לָכֶם לְאָכְלָה לְךָ וּלְעַבְדְּךָ וְלַאֲמָתֶךָ וְלִשְׂכִּירְךָ וּלְתוֹשָׁבְךָ הַגָּרִים עִמָּךְ: [ויקרא כה, ו]

הגהות וציונים

(ט) [פי' כדים גדולים ערוך וכן בשבת קלט: בפרש"י] (גליון): **(כ)** [צ"ל והתנן והיינו משנה דשביעית פ"ח מ"ד בנוסחא משנה דהתם] (גליון): **(ג)** "ראף על גב" מיותר וצ"ל דאגרא דיהיב ליה (חת"ס. וכ"ה בכת"י וברא"שונים המעתיקים את רש"י. ותיבת "ליה" במקום "לאו" היא גם בדפוס פיזרו). המהר"ם מעתיק "אע"ג", ומפרש שכל האגרא אינה משום מלאכה אחרת: **(ד)** לא נמצא כן בפר"י ועיין רש"א (גליון):

מסכת טהרות

פרק ב' משנה ד'

הָרִאשׁוֹן וְהַשֵּׁנִי שֶׁבַּתְּרוּמָה, טְמֵאִים וּמְטַמְּאִים. הַשְּׁלִישִׁי, פּוֹסֵל וְלֹא מְטַמֵּא. וְהָרְבִיעִי, נֶאֱכָל בְּנִזִּיד הַקֹּדֶשׁ:

עין משפט נר מצוה

א **א** ב מיי' פי"ג מהלכות מאכלות אסורות הלכה טו טז סמג לאוין קמה טוש"ע י"ד סימן קלג סעיף ג:
ב ג מיי' שם הלכה יז טוש"ע שם סעיף ב:
ג ד מיי' שם פ"י הלכה ט סמג לאוין קמה טוש"ע י"ד סימן לד סעיף ג:
ד ה מיי' שם הלכה ו סמג לאוין קמה טוש"ע י"ד סימן לו סעיף ג:
ה ו מיי' פ"ו מהלכות שמיטה הלכה יב:
ו ז מיי' פי"ג מהלכות מאכלות אסורות הלכה טו:
ז ח מיי' פ"ו מהלכות שמיטה הלכה יג:
ח **ט** מיי' שם הלכה ג:
ט י מיי' שם הלכה יג:
י כ מיי' פ"ג מהלכות מעשר שני הלכה כב:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה השוכר וכו' וקאמר שכרו מותר דמשמע לגמרי. לא הנמי דמה צריך למשמעות הא ג"ל לפרס בענין אחר דהא כרישא דקתני שכרו אסור זהו מליפי שביעית הייינו דאסור ליהנות ממנו שלא בקדושת שביעית ג"כ בפיפא דתני שכרו מותר ע"כ דלגמרי מותר: **בא"ד** (בסופו) **מסתבר דל"א קנסו.** ממה לי כמה נסתפקו בזה הא פשיטא דאין לנמוד אחר דאיסורין מיין נסך דהרי קתני מכלן וקידש בדמיהן מקודשת הרי דהתליפין מותר בדאחרים מכ"ש שכרו וכ"ש: **ד"ה נמצא** וכו' דמשום פריה ורביה אקי"ל. להדיא איתא בירושלמי ספ"ח משביעית אר"י זאת אומרת שאסור ליקח אשה מדמי שביעית וכ"ש:

ליקוטי רש"י

שכרו לעשות עמו מלאכה אחרת. שכרו מותר דאגרא דיהיב ליה משום מלאכה אחרת הוא וגמרא מפרש [רש"י ברי"ף רע"ק]. **לגינו.** לגין, גדול מכוס וקטן מחצית [שבת קלט:]. **של יין נסך.** לאו דלכיה לאתוביה הלכך אגרא לאו עליה קא משייהב [לקמן סח.]. **מכרן וקידש בדמיהן מקודשת.** לאין הדמים נתפפין באיסור כדיליף לקמן [קידושין נו:]. **דלא מיתפסי** בהאיסור ומתוונא הוא אע"ג דאיכא אסור לאתהניי מיניייהו אינו הכיא הנאה מעיין [ליט] על ידי עבלה אבל איסי לא מעבלה קא מטיא [לה] ודוקא קידושי אשה אבל איתהניי מיניייהו מדרבנן אסור [לעיל נד:]. **לאכלה ולא לסחורה.** אבל פירות שביעית מיירין לתמצר בשביעית הן ודמיהן ולא שיעשה בהם סחורתו להלניע נאחר שביעית והלעשיר [סוכה לט.].

הַשּׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל: מ"ט שָׁכְרוֹ אָסוּר. מִתּוֹךְ הַשִּׁיטָה מַשְׁמַע כִּי מַעֲשֶׂה הָיָה יוֹדֵעַ שֶׁיֵּין שֶׁנֶּסֶךְ דָּמָיו כַּעֲבוֹדָה זָרָה, וְאַף עַל פִּי כֵן הָיָה רוֹצֶה לְדַמּוֹת שָׂכָר יֵין נֶסֶךְ לְדָמֵי עָרְלָה וְלִכְלְאֵי הַכֶּרֶם דְּאִינְהוּ נַמִּי דְּאִיכָּא בֵּינַיְיהוּ מִשּׁוּם דְּאִינְהוּ מִן הַתּוֹרָה, הִלְכָּךְ גְּזְרוּ עַל שָׂכְרוֹ אַטּוּ הַגּוּף, וְהֵרֵי עָרְלָה וְכִלְאֵי הַכֶּרֶם דְּאִינְהוּ מִן הַתּוֹרָה וְלֹא גְּזְרוּ עַל דָּמָיו אַטּוּ הַגּוּף, וְאֵין לְהַמְּיר כְּמָן בְּשָׂכָר יוֹתֵר מֵהָהֶם בְּדָמָיו, דְּהַשְׁתָּא דָּמָיו, שֶׁמְּנִינוּ אִיסּוּרֵי הֲנָאָה שֶׁגַּם דָּמָיו מִן הַתּוֹרָה כְּמוֹ הַגּוּף, בְּאוֹתָן שֶׁתּוֹפְסִין דָּמָיו, וְאֲפִילּוּ הָכִי לֹא גְּזְרוּ דָּמָיו אַטּוּ גּוּף בְּאוֹתָן שֶׁאֵין תּוֹפְסִין דָּמָיו, שָׂכָר שֶׁמִּינוּ אָסוּר בְּשׁוּם אִיסּוּר הֲנָאָה מִן הַתּוֹרָה, כָּל שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא גְּזוֹר שָׂכָר אַטּוּ הַגּוּף. וּמִשֵּׁנִי, שֶׁלֹּא הוֹאִיל וְתוֹפֵס דָּמָיו כַּעֲבוֹדָה זָרָה, כְּלוֹמַר שָׂכָר בְּגוּף לָא מִיתַּלְּפָא, אֲבָל שָׂכָר בְּדָמָיו מִיתַּלְּפָא. וּפְרִיךְ, וְהֵרֵי שְׁבִיעִית דְּתוֹפֶסֶת דָּמֶיהָ וְקָאָמַר שָׂכָרוֹ מוּתָּר, דְּמַשְׁמַע לְגַמְרֵי וְלֹא (ד) נִתְפַּס בְּקְדוּשַּׁת שְׁבִיעִית, וְלֹא גָּזְרִינַן שָׂכָר שְׁבִיעִית אַטּוּ דָּמֵי שְׁבִיעִית. וְאֵין לוֹמַר דְּשָׁמְעִי יֵין נֶסֶךְ דְּאִתּוֹי בֵּינַיְיהוּ תְּרֵי חוּמְרֵי, אִיסּוּר הֲנָאָה וְתוֹפֵס דָּמָיו, דְּלָא מִיתַּלְּפָא שָׂכָר בְּדָמִים בְּחָדָא חוּמְרָא יוֹתֵר מִבְּחוּמְרָא אַחַת. וּמַסִּיק, דְּמִשּׁוּם פְּרִיָּה וּרְבִיָּה אֲיֵיהוּ אֲסוּרִין בְּאִיסּוּרֵי הֲנָאָה, וְאִמְרוּ חֲכָמִים אֵין הֶאֱחָיוֹת מְקוּדָּשׁוֹת; וְטַעְמָא, דְּמִשּׁוּם פְּרִיָּה וּרְבִיָּה אֲיֵיהוּ אֲסוּרִין בְּאִיסּוּרֵי הֲנָאָה, וְאִמְרוּ חֲכָמִים אֵין הֶאֱחָיוֹת מְקוּדָּשׁוֹת, הָא אֲחֵר